

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2023-07-26

REMISSYTTRANDE;
Promemorian Förslag om slopad nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 15-18-åringar inför budgetpropositionen 2024
(Ert diarienummer Fi2023/01512)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 6 000 medlemsföretag med runt 9 000 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har fått del av rubricerad remiss och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Innehållet i förslagen i promemorian

I föreliggande promemoria föreslås att av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften för personer som vid årets ingång har fyllt 15 men inte 18 år slopas. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgift (10,21 procent) ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad. En slopad nedsättning innebär en höjning från 10,21 procent till 31,42 procent. Höjningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Den ekonomiska situationen i besöksnäringen

Pandemin drabbade besöksnäringen extremt hårt och har fortfarande släpande påverkan många företags ekonomi. Den 9 februari 2022 slopades restriktionerna och efterfrågan kunde återvända, vilket ledde till extrem kompetensbrist i ovanligt hög konkurrens från övrigt näringsliv. Den 24 februari inleddes Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, vilket kraftfullt präglade och förvärrade inflationsutvecklingen. Även om besöksnäringen under kvartal 2 och 3 2022 upplevde en uppdämd efterfrågan skenade kostnadsutvecklingen och därmed pressades lönsamheten väsentligt för företagen. Därefter har efterfrågan på restaurang sjunkit tillbaka under 2019 års volymer igen och

givet hushållens försämrade ekonomi till följd av kraftigt höjda räntor och prisnivåer förväntas efterfrågan sjunka än mer efter sommaren 2023.

Enkelt uttryckt kan besöksnäringen sägas ha gått från att ha varit svältfödd på intäkter under pandemin till en situation med exploderande kostnader. Mellan februari 2022 och maj 2023 har inköpspriserna för råvaror på restaurang ökat med 27 procent, väsentligt mer än i dagligvaruhandeln, samtidigt som försäljningspriserna på restaurang endast ökat med 11 procent. Under året ökade de flesta hyror med KPI (oktober) 10,9 procent. Till följd av kompetensbrist ökade branschens timlöner onormalt mycket och under 2023 slöts kollektivavtalen på historiskt höga nivåer. Elpriserna har drabbat alla hårt, så även besöksnäringen. Utöver detta har besöksnäringen tydligt träffats av anmärkningsvärda skattehöjningar. Energiskatten höjdes 1 januari 2023. Även alkoholskatten höjdes fr.o.m. den 1 januari och ska höjas igen 2024 men framför allt ökade arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar fr.o.m. den 1 april 2023. Till detta ska läggas att cirka 7 700 besöksnäringföretag har tillfälliga anstånd på skatteinbetalningar till ett värde av cirka 5,2 miljarder kronor som vid förfalldatum ska amorteras av på 36 månader. På dessa anstånd utgår dessutom ränta som har ökat markant under det senaste året.

Arbetskraftskostnadernas roll i besöksnäringen

Besöksnäringen är den näring i Sverige som anställer högst andel unga. Mer än en tredjedel av de anställda i besöksnäringen är under 26 år, vilket ska jämföras med 11 procent på den övriga arbetsmarknaden. Den ökning av arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar som trädde i kraft den 1 april 2023 slog därför mycket hårt mot många företag i besöksnäringen. Därutöver anställer besöksnäringen även högst andel utlandsfödda och högst andel personer som saknar gymnasieutbildning. Den fyller därför en mycket viktig funktion för att integrera människor i det svenska samhället och det vuxna arbetslivet.

Besöksnäringen är mycket personalintensiv i förhållande till många andra branscher. Arbetskraftskostnaden, d.v.s. lönekostnaden plus arbetsgivaravgifterna, är den i särklass största kostnaden för företagen i besöksnäringen. I hotell- och restaurangbranschen motsvarar arbetskraftskostnaden ungefär 35 procent av omsättningen. Motsvarande förhållande i tillverkningsindustrin är 17,7 procent. Besöksnäringen är därmed nästan dubbelt så personalintensiv, räknat i kronor, som tillverkningsindustrin. Det faktum att Sverige i ett internationellt perspektiv har bland de högsta minimilönerna och arbetsgivaravgifterna i Europa missgynnar personalintensiva tjänstebanscher både i förhållande till andra länder och andra mer kapitalintensiva branscher. Problemet med höga minimilöner och arbetsgivaravgifter är att de stänger ute människor som inte kan förväntas ha en produktivitet som motsvarar arbetskraftskostnaden för arbetsgivaren. Kan

man sänka arbetskraftskostnaden för besöksnäringen ökar därför sysselsättningen bland utsatta grupper på arbetsmarknaden, allt annat lika.

Visitas synpunkter på förslaget i promemorian

Visita avstyrker bestämt förslaget om att slopa nedsatta arbetsgivaravgifter för 15–18-åringar. Ett genomförande av förslaget kommer antingen att minska konkurrenskraften bland besöksnäringens företag genom ökade kostnader eller försvåra ungdomars viktiga inträde på arbetsmarknaden. Dessa ungdomar har oftast ingen eller ringa arbetslivserfarenhet och kräver mycket handledning och upplärning, vilket är förenat med högre kostnader jämfört med äldre åldersgrupper. Besöksnäringens företag tar ett oproportionerligt stort ansvar för detta. Att öka arbetskraftskostnaderna i denna grupp gör att många företag inte längre kommer att vara villiga att axla det ansvaret.

Ungdomar är inte en oväsentlig grupp

Besöksnäringen är den bransch som har högst andel unga anställda av alla branscher. I april ökade arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar. Detta påverkar cirka 84 000 arbetstillfällen och ger kraftigt ökade kostnader för besöksnäringen. I detta sammanhang bör nämnas att Konjunkturinstitutet i december 2022 i en [rapport](#) konstaterade att *”det enda finanspolitiska instrumentet som har en negativ effekt på inflationen är en sänkning av arbetsgivaravgifterna”*. I synnerhet när priserna är lättroliga som de var och fortsatt är. I det läget leder en nedsättning av arbetsgivaravgifterna till lägre producentkostnader och därmed lägre prisökningar än vad som annars vore fallet. Ju större andel arbetskraftskostnader av den totala kostnadsmassan, desto större effekt. Det framstår som kontraproduktivt att då låta dem öka eftersom detta rimligen leder till motsatt effekt. I denna kontext kan man konstatera att ökningen av för 19–23-åringar sammanföll med att försäljningspriserna på restaurang aldrig tidigare ökat så mycket mellan två enskilda månader. Mot bakgrund av ovanstående är det extra beklagligt och anmärkningsvärt att gå fram med ett slopande av nedsättningen till 15–18-åringar.

I konsekvensanalysen framgår vidare att Hotell- och restaurangbranschen är den bransch som drabbas hårdast av höjningen med 26 procent av det totala löneunderlaget i åldersgruppen 15–18-åringar. Det som dock inte redovisas är hur många individer som kan antas påverkas. Bara i besöksnäringen rör det sig om mer än 45 000 arbetstillfällen¹. Det är alltså inte en oansenlig grupp som påverkas. Gruppens andel av den totala lönesumman utgör cirka 13 procent. Precis som framförs i det initiala förslaget till införande av nedsättningen består gruppen i huvudsak av extra- och sommarjobbare som

---

¹ Källa: LSUM/SCB. Siffran avser antalet unika arbetsgivardeklarationer/kontrolluppgifter per företag. Viss överlappning kan finnas då man kan ha anställning inom olika företag i samma bransch under samma år.

får sin första arbetslivserfarenhet. I denna promemoria framgår att budgetförstärkningen som slopandet leder till behövs till mer effektiva åtgärder. Det saknas dock en redogörelse för nedsättningens effektivitet i förhållande till det ursprungliga målet att skapa sysselsättning i denna grupp. Därmed saknas också möjlighet att jämföra med andra åtgärders effektivitet. Det är dessutom en svaghet att det inte framgår vilka dessa andra åtgärder är.

De utvärderingar som promemorian hänvisar till i konsekvensanalysen bortser sannolikt ifrån senare forskning som har visat att sänkningar av arbetsgivaravgifter även leder till andra positiva effekter i näringslivet, inte minst har man visat att en del av de sänkta kostnaderna används till att anställa kompetens även i andra grupper. [Daunfeldt et al.](#) har visat att den första nedsättningen 2007 skapade drygt 18 000 nya arbetstillfällen i alla åldersgrupper, vilket är betydligt fler än om man endast studerade de nämnda åldrarna.

I promemorian anförs att unga generellt sett inte bedöms vara en svag grupp på arbetsmarknaden och att den totala sysselsättningseffekten av en höjning av arbetsgivaravgifterna därmed bedöms bli liten. Visita instämmer härvidlag i Konjunkturinstitutets [remissyttrande](#). Då gruppen har en svag/obefintlig etablering på arbetsmarknaden leder inte ökad efterfrågan på arbetskraft till övervältring på lönerna vid en nedsättning. Omvänt leder inte minskad efterfrågan till minskade löner för denna grupp. Man kan därför förvänta sig högre effektivitet när man riktar nedsättningar av arbetsgivaravgifterna till unga.

Att arbetslösheten i lågkonjunktur alltid drabbar unga hårdare än de med en starkare förankring på arbetsmarknaden tyder på att gruppen är svag. Då förslaget tar sikte på de yngsta på arbetsmarknaden hade det varit bra om promemorian även givit en bild av den långsiktiga kostnaden för ett försenat inträde på arbetsmarknaden jämfört med temporär arbetslöshet i senare åldrar.

Den samlade arbetsmarknadspolitiken har fel inriktning

Sedan den nya regeringen tillträdde kan Visita konstatera att den tillfälligt höjda a-kassenivån permanentats, arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar höjts, lönenivåerna för tillåten arbetskraftsinvandring kommer att bli så höga att den i princip blir obefintlig för besöksnäringens företag samt att man nu även aviserar att göra det dyrare för de allra yngsta på arbetsmarknaden. Alla dessa åtgärder minskar sysselsättningen i Sverige och samtidigt har inga åtgärder av vikt vidtagits för att öka sysselsättningen och förbättra kompetensförsörjningen. Besöksnäringen har, bortsett från pandemiåren, varit en bransch i stark tillväxt. Sysselsättningen, enligt Nationalräkenskaperna, ökade tre gånger så snabbt (91 procent) inom Hotell- och restaurangbranschen som inom näringslivet totalt

mellan 2000–2023. Kompetensbrist var såväl innan pandemin som det är nu, efter pandemin, näringsens enskilt största tillväxthinder. Besöksnäringen kan och vill fortsätta bidra till en starkare arbetsmarknad och ett bättre samhälle. Visita ställer sig därför mycket frågande till ytterligare en åtgärd som kommer att påverka sysselsättningen för ungdomar i en växande bransch på såväl kort som längre sikt.

Visita anser, liksom Svenskt Näringsliv, att nedsättningen borde gälla fler åldersgrupper, upp till 26 år, snarare än färre. Dessutom är den föreslagna tidpunkten problematisk med tanke på att arbetsmarknaden väntas försvagas under nästa år. Vid en konjunkturförsvagning drabbas de med låg förankring på arbetsmarknaden hårdare. Vid ett utdraget förlopp ökar risken för långtidsarbetslöshet i dessa grupper.

Avslutningsvis är det Visitas mening att lägre kostnader för att ha anställda generellt leder till ett bättre samhälle och en bättre gemensam välfärd genom att fler kan ta ansvar för sin egen försörjning och bidra till att skapa värde.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Thomas Jakobsson
Chefsekonom